Amatőr filmesek

SZEGEDI BEMUTATÓJA

A Csongrád megyei Amatőr Film Klub — a tavalyihoz hasonlóan — megrendezte a II. Országos Amatőr Filmfesztivál díjnyertes filmjeinek szegedi bemutatóját, a Szemklinika előadótermében. Az immáron hagyományossá váló eseményre a terem zsúfolásig megtelt. A mind jobban terjedő mozgalom vidéki fáklyavivőjének bátran mondható Szeged. Az iránta megnyilvánuló érdeklődés is állandóan nagyobb mértéket ölt. Örvendetes tény az is, hogy nem csupán aktív filmezők és törzstagok, de viszonylag kívül állók is milyen lelkesedéssel kísérik fejlődésének állomásait.

Az idei bemutatón hét alkotás szerepelt. Általánosságban megállapítható, hogy a színvonal jóval magasabb az előző évihez képest. Ez nem csupán a jobb technikai kivitelezésben, de a témaválasztásban és választékosabb kifejező eszközökben is megnyilvánul.

Szabó Lajos *Pech* című bábfilmjével szerepelt, mely az animációs filmek kategóriájában a II. díjat kapta. Egy rabról szól, aki szökést kísérel meg. Leereszkedve a kötélen eszébe jut, hogy cigarettáját fent hagyta a cellájában. Bekopog a fegyőrökhöz, azok pedig visszaviszik, a rácsot megerősítik, őt pedig büntetésül sarokba térdeltetik. Könnyed szellemességgel és nagyfokú egyszerűségével nyerte el a publikum tetszését.

Még egy ember (játékfilm kategória III. díj) című filmjét mutatta be dr. *Németh* András. Egy nővér odaadó, fáradságos munkáját jelenítette meg. A téma feldolgozása néhol vitatható, mert a képek nem mindig fedik a mögötte húzódó gondolatokat. Mindent összevetve azonban egy igen gondosan kidolgozott alkotást láttunk.

A Viking földön (*Szabó* László) az útirajz kategóriában nyerte az első helyezést. A szellemes kísérő szövegen és jól összeválogatott zenén kívül nagyon nagy szerepe volt a sikernek a Kodachrome nyersanyagnak, mely csodálatos színekben tárta elénk Norvégiát, melyről tulajdonképpen oly keveset tudunk s oly ritkán hallunk. Helyenként konvencionális megoldásokat használ ugyan, de az összbenyomáson nem sokat változtat. Ezt bizonyítja az is, hogy a film a fesztiválon elnyerte a közönség díját.

Az *Elte 7. és 8. sz. híradója* (dokumentumfilm kategória, I. díj) az elmúlt évben bemutatottaknál sokkal jobb volt. Ötleteit a diákélet fonák helyzeteiből merítette, telve életteli humorral és ügyes reklám-asszociációval. Néhol azonban erőltetettség érződött. Ügyesen ragadta ki a mindennapi, mégis eseményekben annyira bővelkedő egyetemi hétköznapokat. Szellemessége magával ragadott, ugyanakkor magunkra is emlékeztetett.

Kísérleti filmek kategóriájában első díjat kapott a *Soha ne feledjétek* című mű (*Vásárhelyi Kováts* Tibor). A Mauthausenben lévő, Markisz Agamemnon által alkotott szobrcsoport ihlette a szerzőt puritán egyszerűséggel — mint maga a műemlék — készített filmjéhez. A fény és árnyék tónusa a kifejező erővel társulva adta meg a mű alapfeszültségét. Talán lehetett volna egy kicsit változatosabbá tenni az egyébként szűk körre korlátozódó helyszínt a plánok nagyobb lendületű váltásával és a szemszögek teljesebb kiválasztásával, de a befejező képsorok ezt feledtették. A sötét égbolt és a szoborcsoport fölé hajló komor ágak méltó befejezést adtak e drámai hangvételű filmnek.

Nagy érdeklődés előzte meg a *Hurok teszt* című (játékfilm: I. díj) *Gulyás* Gyula alkotta filmet. Ez volt a bemutató legvitatottabb, legkülönösebb filmje. Egy fiatalember a sötét szemüveges, orkánkabátos, modern Mefisztó bíztatására a téren összegyűlt galeri tagjainak reagálását figyeli a sugallt próbára. Megkínálja őket cigarettával, majd tüzet nyújt. De csak nyújt, nem ad. Az illetők vagy állják a játékot, vagy megelégelik. Ebből próbál következtetni egyéniségükre. Egy vak emberrel is ugyanezt teszi. Önérzete azonban tiltakozik e dúrva próba ellen. A befejező képsorok visszaemlékeztetnek az előbb lepergetett cselekmény színhelyére.

A majdnem félórás film a húszévesek problémáival foglalkozik. Sajnos a publikum arra kényszerült, hogy végülis a vetítést követő vitán volt kénytelen megkérdezni a szerzőt a mű alapgondolata felől. Ezt azonban idő hiányában nem sikerült egyértelműen kifejezni. Kétségtelen, hogy kitűnő atmoszférát teremtett. Nem annyira értelmi, mint inkább érzelmi alapja volt. Mindenesetre megragadta a nézőket, de lehet, hogy csak a téma különlegessége.

A fesztivál nagydíjával kitüntetett alkotás az *Opus I.* (*Kinyó* Sándor.) Lírai költészettel telített, mély emberi humánummal átitatott nagyszerű film volt. Egy idős nénikéről szólt, aki kora révén a sír szélén áll. Mindennap elmegyünk öreg nénikék mellett, anélkül, hogy gondolnánk rájuk. Pedig a mi nagymamánk is ő. Öregségében is megindítóan közel érezzük magunkhoz. Hófehér haj, ráncos vonások, görnyedt hát. Kommersz megoldásokat sejtet, de a feldolgozás — azt hiszem valóban állíthatom — teljes szellemi élményt nyújtott. Képei csodálatos kompozícióval rendelkeztek, lágy árnyalati gyöngédséget és szeretetet sugároztak. Valóban kiemelkedő alkotás. Érdekességképpen és az elismerés magasabbrendűsége miatt meg kell említenem, hogy a szerzőnek ez volt az első filmje.

A vetítést vita követte *Dévényi* Róbert vezetésével. Kár, hogy az idő korlátozottsága miatt (tízig volt szabad a terem) a rendező túl sokat adott erősen támadható és kétségbevonható véleményéből és így mindössze röpke fél óra állt a vitázni kívánók részére.

Gaál Csaba

Baghy Gyula és az eszperantó irodalom

Az Egyetemi Eszperantó Szakkör meghívására Szegedre, szülővárosába látogatott Baghy Gyula eszperantó író és előadást tartott az eszperantó irodalomról.

Baghy Gyula neve az egész világon ismert az eszperantisták körében. Lebilincselő meseszövése, színes előadásmódja tette ismertté. Eddig 20 könyve jelent meg, versek, elbeszélések, egyfelvonásos színdarabok. Az ő szavait szeretném tolmácsolni részint azok felé, akik ismerik az eszperantó irodalmat, másrészt azok felé, akik az eszperantó irodalom értékét vitatják. „Csak egy népnek lehet irodalma, mert az irodalom egy nép megnyilatkozása" — mondják a kételkedők. Pedig van eszperantó irodalom, sőt van eszperantó nép is. Természetesen nem olyan helyhezkötött vonatkozásban, mint egy-egy nemzet. Az eszperantó nemzetközi nyelv amelyet a népek fogadtak el. Van kb. 560 féle nemzetközi nyelvtervezet, de nincsenek követői és a gyakorlatban kudarcot vallottak.

Általában minden nemzetnél a mai élő irodalom gyökerei visszavezethetők a népköltészetig. De hol van az eszperantó népköltészet? Sehol. Az eszperantónak 1887-ben még nem volt népe, csak egy ember volt. Zámenhof Lajos Lázár, az eszperantó nyelv „atyja". Később teremtődött meg a nép.

Az eszperantó irodalom ma 30—40 000 kötetet tesz ki. Maga Zamenhof nyelvtanának megalkotása után rögtön irodalmi munkához kezdett. Fordított Dickenstől, Goethetől, Schillertől, Gogoltól, Puskintól.

A modern eszperantó irodalom az első világháború után született meg. Büszkék lehetünk arra, hogy az irodalmi központ Budapesten volt. Itt jelent meg Literatura Mondo, amely a világ legnevesebb íróit gyűjtötte maga köré.

A II. világháború gátolta az eszperantó továbbfejlődését. Nemzetközi nyelvre csak ott van szükség, ahol béke van. A világháború után áttevődött az irodalmi központ Angliába.

Az eszperantó irodalmat azzal vádolják, hogy nem képes érzések kifejezésére. Baghy Gyula szerint „az eszperantó egy olyan hegedű, melynek hangja attól függ, hogy kinek a kezébe kerül". Baghy Gyula nagy művésze ennek a „hegedűnek". Ezt bizonyította az a néhány költemény, amelyeket kérésünkre előadott.

Beszélt legutolsó műveiről. A Goethe-i és Madách-i gondolat fejeződik ki benne. Fantasztikus mese formájában vall az életről, a halálról. Alapgondolata: „Legyen bár küzdelmes az élet, akkor is élni és küzdeni kell".

Laczó Katalin

Jogászok a pódiumon

December 3-án este, viszonylag kisszámú hallgatóság előtt rendezték meg a kari szavalóversenyt. A vitathatlanul jó előkészítésnek — fájdalom — ez az igen lényeges része gyengén sikerült.

A verseny hét indulója közül öt kiváló teljesítményt nyújtott. A kötelező versek — József Attila: A város peremén; Radnóti Miklós: Erőltetett menet — színvonala az elmúlt évek versenyeinél nem mozgott magasabb színvonalon, de a szabadon választottaknál már megemlíthetünk igen szép teljesítményeket, mint például *Nagy* Endrének (I. évf.), *a verseny győztesének* igen expresszív és színvonalasan artikulált előadását. Nem marad messze tőle a második helyezett *Rigó* Kornélia, (IV. évf.), illetve *Merényi* Judit (I. évf.) szavalata sem. A zsüri — amelynek elnöke *Pólay* Elemér professzor, tagjai *Horuczi* László és *Both* Ödön adjunktusok voltak — külön elismeréssel jutalmazta *Ágai* Katalin (I. évf.) szavalatát.

A helyezettek egy-egy igen szép könyvet kaptak ajándékba a rendező kari KISZ szervezettől, amelyet a zsüri elnöke nyújtott át az eredmények kihirdetése után.

L.

Farkas László két verse:

EDGAR POE ESTÉJE

A böröndjét a kikötőben hagyta.
Baltimore-ban már esti fények égtek.
Szívében kín és iszonyat iszapja,
Jajongó csöndek és fekete fények.

Csalta a kocsmák füstös, barna mélye,
Fölötte undok, zajongó madárraj,
S o h a m á r — csapat lármázva kísérte,
S le-lecsapott rá hangos károgással.

Neveket mormolt: Annácska... Lenóra...:
— A sárban lelt rá egyik ismerőse.
„Ne gyilkold többé így magadat!" — óvta.
„Nevermore" — szólt ő, és csönd lett örökre.

HAJNALI SZÍNEK

Mikor tőled jöttem,
piros volt a hajnal,
elöntve az egész utca
meleg sugarakkal.

Most már nem tehozzád,
csak miattad járok,
hajnalokon kóboroiva
semmire se várok.

Jeges-kék a hajnal,
olyan, mint te lettél,
nem is tudom, piros izzás
egyszer hogy lehettél.

Körüljár, körülfon
hajnal kék hidegje,
ráül majd a kék felejtés
piros emlékedre.

Még négy hónap

Áprilisban lesz a VII. Országos Diákköri Konferencia

A VII. Országos Diákköri Konferencia tavasszal lesz, április 22-től 24-ig. Még négy hónap választ el bennünket az ünnepélyes megnyitótól, mégsem hat talán időszerűtlennek a cím. Diákköreink készülnek már az előzetes hírek szerint minden eddigit felülmúló nagy seregszemlére. Igaz, a készülő dolgozatokat jóidőre félre kell most tenni, el kell rakni a cédulákat, félbe kell szakítani a kísérleteket, most a tanulás és a vizsgák ideje van. A vizsgák a számadás ideje. Így

félév végén alkalmasnak látszik az idő a mérlegre, a számadásra, de szükséges is megvizsgálnunk, hogy mit végeztünk eddig, hogyan állunk diákköreinkkel, milyen problémák, nehézségek vannak.

Az elmúlt időkben, ha KISZ-munkáról írtunk, vagy beszéltünk, akkor a hibák — esetenként talán túl is hangsúlyozott — sokasága mellett a diákköri munka rendszerint a pozitív oldalon szerepelt. S joggal. A konferenciák évről-évre emelkedő szintje az azokon elért szép sikereink ezt igazolták. Ezt bizonyították aktáink, s ennek köszönhető az éppen sajtó alatt levő országos jellegű „Tudományos Diákköri Füzetek" megjelenése is. De év eleji megbeszéléseinken korántsem ilyen egyértelműen ítéltük meg a helyzetet. Mint új vezetők kénytelenek voltunk megállapítani, hogy

a 63-as őszi konferencia óta diákköreink munkája általában gyengült, csökkent a tagok aktivitása, s az irányítás is akadozott.

A Bölcsészettudományi Karon — ahol korábban is voltak problémák — gyakorlatilag csak két kör: az irodalmi és a nyelvészeti működött. A Jogi Karon az emeletráépítés miatt nem tudtak ülésezni. Itt ráadásul két évfolyam is végzett, ezért pl. a legutóbbi konferencián oly sikeresen szereplő mezőgazdasági és munkajogi diákkör folytonossága is megszakadt. Sorolhatnánk még a problémákat. Nem kétséges az sem, hogy a fent említett „Füzetek"-kel való több hónapos huzavona is oda vezethető vissza, hogy a diákkörökkel kapcsolatos irányító-szervező munka is vesztett intenzitásából.

A jelenlegi helyzet biztató; akár a számokat, akár a mögöttük levő munkát nézzük. A jól rosszul elkészített kari jelentésekből, a megbeszéléseken elhangzottakból kedvező kép bontakozik ki előttünk.

A József Attila Tudományegyetemen jelenleg minden ötödik hallgató, tagja valamely tudományos diákkörnek. Harminc diákkörünk működik, s ezek tagsága, a filozófiai csoportok többnyire kettős tagságú résztvevőit nem számítva megközelíti a 450-et.

Köreinkben — mind a közvetlen tudomás, mind a közvetett források tanúsága ezt igazolja — rendszeres munka folyik.

Legnagyobb változás a Bölcsészettudományi Karon látszik, ahol dr. Horváth István Károly elvtárs odaadó támogatásával

teljesen újjászervezték a diákköröket. Az öt kör közül három — a magyar- és világirodalmi, a nyelvészeti és a történelmi-régészeti — „intézetek közötti".

Érdekes kezdeményezés, s hasznos is, mert biztosítja az erők koncentráltságát, de a jövőben minden bizonnyal az osztódás is be fog következni. Az irodalmi diákkör pl. a maga 43 tagjával már megérett erre. Nehéz elhinni viszont, hogy a bölcsészeknél mindössze tizenöten érdeklődnek behatóbban a történelem és a régészet iránt. Valamennyi diákkör készül a konferenciára: az irodalmárok 5—6, a nyelvészek pedig 4 dolgozattal is. A pedagógiai diákkörösök és a történészek egy-egy nagyobb témát kollektív alapon dolgoznak fel.

A Természettudományi Kar tizenöt diákkörével és egy diákköri csoportjával a körök száma tekintetében első helyen áll az egyetemen.

Hogy az elmúlt időszakban a folyamatos munkával sem álltak rosszul, azt előzetes bejelentett 61 (!) konferenciás dolgozat is mutatja.

Reméljük, hogy a hagyományokhoz híven egy-két „országos első" is akad majd közöttük. A TTK diákköreivel általában eddig sem volt baj, ami jórészt az intézetek rendszeres szakmai irányító tevékenységének köszönhető. Meggondolandó azonban — s ez elsősorban KISZ feladat —, hogy a körök j o b b ö s s z e f o g á s a miként lenne megoldható. Jelenleg az oly sokszor kárhoztatott jelentések gyártása nélkül nagyon nehéz egy embernek még megismerni is munkájukat, s ez csak a vezetés feltétele.

Állam- és Jogtudományi Kar. Kezdjük talán itt is a számokkal: a Kar 7 diákkörének és egy szakkörének száz rendes és huszonöt ideiglenes tagja van. Gyakorlatilag mindenki diákköri tag, aki egyáltalán az lehet.

Itt igen jó hagyományai vannak e munkának. A polgári jogi diákkört a KISZ-ben évek óta példaként emlegetik, az államjogi diákkört pedig nagyszabású kollektív vállalkozásai tették ismertté.

Most is a szegedi városi tanácsnál folytatnak felmérést. A többi kör munkája is változatos: az államigazgatási diákkör pl. az államjogászokkal és a budapestiekkel közösen rendezett egy vitaülést, a büntetőjogászok pedig javító-nevelő intézeteket látogattak meg, s tapasztalataikról hivatalos feljegyzésben tudósították az illetékeseket. A konferenciára egyébként a jogászok — a korábbi tapasztalatoknak megfelelően — tíz-tizenkét dolgozattal készülnek.

Külön problémát jelent a központi ideológiai tanszékek helyzete. Nem kétséges, hogy valamennyi mellett feltétlenül szükséges lenne diákkört szervezni, azonban ennek több — jelen helyen nem részletezhető — akadálya van. A filozófiai tanszék, amely mellett már korábban is működött diákkör, ebben az évben követésre méltó kezdeményezést tett.

Diákkörszerű csoportokat hoztak létre, amelynek tagsága nagyobbrészt már valamely szakmai diákkörnek is tagja.

Hat ilyen csoport van, amelyek közül az etikai 65—70 — többnyire jogász hallgatót —, a biológiai filozófiai kérdéseivel foglalkozó pedig 80 biológust tömörít. A tanszék terve az, — mint azt Végh Gyula tanársegéd elmondotta —, hogy a jövőben az orvosoknál is indítanak hasonló csoportokat.

E rövid áttekintésből is látható, hogy egyetemünkön mozgalmas diákköri élet folyik, hallgatóink készülnek a budapesti konferenciára. Készülnek. Sajnos a legtöbb helyen még csak készülnek a dolgozatok. Az elmúlt évi „zökkenő" hatása mutatkozik meg abban, hogy egyelőre nagyon kevés a már lényegében befejezett kész dolgozat. Pedig a rendezők kívánságának megfelelően

február derekára már végleges formában az ELTE-n kell lenni az előadásra szánt munkának.

Ez — s általában a konferenciával járó munka — nagy feladatokat ró mind a diákkörökre, mind a diákkörök vezetésében résztvevőkre. A vezetés, az összehangolást sehol sem szabad, hogy önmagáért legyen, de a méreteiben, formáiban és jelentőségében megnövekedett hallgatói tudományos tevékenység nagyon is igényli a jó vezetést.

A KISZ-nek, amely immár ötödik éve „gazdája" a diákköröknek, az eddigieknél többet kell tenni. Különösen lényeges, hogy működjenek a diákköri tanácsok,

hiszen egy vagy két ember nem láthat el minden feladatot. Továbbra is számítanunk kell természetesen az állami vezetés támogatására, amely az elmúlt évben nem minden szinten volt egészen egyenletes. A vezetés, a szervezeti fegyelem kérdése szövetségünkben sohasem lehet kampány feladat, de a konferencia közeledtével különösen fontos, hogy dolgainkat minél jobban, minél pontosabban intézzük, ki-ki a maga területén. Jó munkát!

Dr. Ruszoly József,
a KISZ József Attila Tudományegyetemi Bizottságának
diákköri felelőse